

30. maj 2023

FM2023/150

Forslag til Forespørgselsdebat om, hvad vi kan gøre for at afhjælpe manglen på grønlandssprogede journalister.

(Medlem af Inatsisartut Nivi Olsen, Demokraatit)

Fra Siumut takker vi for Demokraternes vigtige forespørgselsdebat.

Vi mener fra Siumut, at nyhedsformidling står en meget vigtig position i Grønland. Nyhedsmedier stilles centralt overalt samt globalt. Demokratiet står meget centralt, men det er også meget centralt med hensyn til befolkningens opmærksomhed, deltagelse samt mulighed for meningstilkendegivelse om, hvor det offentlige står.

Hvis man borer i, hvad nyhedsformidling er, er det noget, som samfundet samles om, et debatforum, et meningstilkendegivelsessted, et sted, hvor de er sammen og noget, som gør dem kulturelt årvågne. Så centralt ligger nyhedsformidling i samfundet.

Nyhedsformidlere er jo dem, som holder øje med landets ledere, som bringer budskab til det samfund, hvor der er medansvar. Derfor er det at være journalist ikke, at alle bliver kendt af alle, og journalister kan opleve noget ikke rart, når de fremlægger stærke sager.

Videnskabelige undersøgelser har påvist, at det at være journalist har hårde vilkår. Især, at grønlandssprogede er nødt til at versionere til dansk eller et andet sprog, og det ses, at det fylder meget, at journalister i forbindelse med deres arbejde skal oversætte deres grønlandske tekster til dansk. Når man kigger på deres tillæg til deres oversættelser, er beløbet overraskende, da de jo i størstedelen af tiden helt sikkert bruger på at oversætte, den tid, som kan bruges til at uddybe emnet eller lave gode spørgsmål.

Der har været meget debat om, at vort grønlandske sprog mister essens i forbindelse med brugen af det. Vi får meget læsestof serveret på internettet og i aviserne, og det er sjældent, at der er nogen som bruger vort sprog, når de skriver. Undersøgelser har vist, at dette skyldes, at der i forbindelse med nyhedsformidling bruges 2 sprog, grønlandsk og dansk.

Grønlands Selvstyre finansierer KNR, og der findes en specifik til det, og det er Public Service. Når man kigger på opgaverne i loven, kan man se, at udgifter og den tid, som er til rådighed for journalisten, er meget usammenhængende. Der er ikke nok ansatte til deres arbejdsopgaver, hvor man sågar kan vurdere, at det, de laver, er hurtige opgaver.

Det ser ud til, at de penge, der skal bruges og KNR's tilbud, skal prioriteres. Når man kigger på de årlige ydelser, så kan der sættes spørgsmålstegn ved deres tilpasninger, og når det er sådan, og når det er sådan, så er der ikke rigtigt nogle rammer for journalister for at udføre deres arbejde.

Det er vigtigt at styrke indholdsrigge, dybdegående og tankeanimerende udsendelser. Det er i vores formål i Siumut, at servicekontrakten med medier skal være up-to-date.

Derfor har vi i Siumut taget medieforlig op de sidste år, men ærgerligt nok er det ikke blevet grebet af andre partier. Derfor siger vi tak til Demokraatit, at selvom overskriften er lidt anderledes, at de tager emnet op.

Ifølge den tid, vi er i nu, hvor vi er i overgangsperioden mellem Selvstyre og Selvstændighed, er medinddragelse af befolkningen kommet til at have en essentiel betydning. Derfor har vi et allernødvendigst behov for, at de har en mulighed for en dybdegående undersøgelse, hvor de har mulighed for at lave gode og ægte spørgsmål, gode programmer, og ikke mindst, at de kan give pålidelige daglige informationer, som er tankevækkende, forskelligartede med indhold.

Vi har i Siumut også plads til, at der etableres en special arbejdsgruppe, men når man læser det, der står i tidligere arbejdsgruppers arbejde fra december 2010, er udfordringerne i Grønland med hensyn til nyhedsformidling tydelige, og uheldigvis er der ikke gjort en handling.

Men nu er tiden ændret meget, hvor vi er begyndt at bruge konkurrerende ting på internettet, som her på engelsk kaldes Artificial Intelligens, når man oversætter det direkte til grønlandsk, så er intelligens ikke menneskeskabt, som vi er blevet konkurrent med i det globale samfund. Denne er blevet etableret af Big Data, som er, når man putter en masse forskellige overskrifter, så kan der i forbindelse med samling af disse komme til utrolig meget viden, og disse kan downloades. Det, der er farligt, påpeges, og det er, at ukorrekte nyheder kan spredes. Ved brug af AI-lu kan man sågar lave videnskabelige skrivelser meget let, og det er fortsat under udvikling.

Sociale netværksfora bruges også meget globalt, og her danner folk deres meninger i forbindelse med møde af andre mennesker. Med hensyn til det har Nordisk Ministerråds Arbejdsgruppe, som også har grønlandsk deltagelse, fremkommet med noget, og denne anviser og påpeger ytringsfriheden i forbindelse med demokratiet.

Derfor er det blevet passende i forbindelse med den hurtige teknologiske udvikling at tænke nyt om nyhedsformidling og fortsat udvikle det.

Det har aldrig været så vigtigt i Grønland med nyhedsformidling, hvor vi absolut har et stort behov for et godt nyhedsmedie. Og såfremt vi ønsker et godt nyhedsmedie, er det uhyre vigtigt for de ansatte gode arbejdsvilkår, heri er et hus, redskaber, arbejdet organiseret og ikke mindst gode lønforhold for journalister, hvor det især er vigtigt, at der etableres gode sprogtillæg. Det er noget, vi betragter som noget essentielt.

Vi ønsker at understrege, at der inden indgåelse af økonomisk aftale med KNR, at samtlige partier taler om, hvad der skal være vigtigst i nyhedsformidling, hvor befolkningen, hvor Selvstændighed er indenfor virkeliggørelse, landingsbanernes snare færdiggørelse er det absolut tiden til at have et samlingspunkt, hvor befolkningen kan følge med, taler om, hvem vi er.

Vi vil jo ikke have det sådan, at befolkningen splittes i journalistikkens svaghed, hvor der spredes upålidelige nyheder.

Vi ønsker en deltagende og stærk befolkning, som er vågne, er med til at tænke, danner meninger, som påpeger det, der ikke passer – som debaterer med en basis af det sande.

De kan først opnå det ved at have et samlingspunkt, hvor de har mulighed samt pålidelige og dybdegående nyheder.

Derfor imødekommer vi dette debatoplæg fra Siumut, og Siumut vil på det kraftigste opfordre Naalakkersuisut om hurtigst muligt at etablere en arbejdsgruppe.

Da bøger skal være lige så høje som fjelde, er der lang udsigt fra dem.

Tak.

Najaaraq Møller, Siumut

(Denne version er oversat fra grønlandsk. Ved tvivlsspørgsmål er den grønlandske version gældende.)